UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

II Sermo. XLIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

miſce. et cū ingemiſcis a delicto curaris. et cū hūiliaris ꝓficis. B Et nota dicit Cryſ. ꝙ cōſideratio ſui parit homini quadriptitū fructū. Primo cauſat hūilitatem ſui. Vn̄ Greg. Magne hūilitat̄ radio ſua opa illuſtrat q̄ alioꝝ bona ſubtiliter penſat. Tamdiu em̄ pctā ſua q̄ noſſe ⁊ flere debet ignorat q̄diu alioꝝ defect⁹ curioſe cōſiderat. Scd̄o inducit charitatē xpi. Ex h̄ em̄ ꝙ ꝓpriā fragilitatē agnoſcit neceſſitati ꝓximi libēter ſubuenit. Tertio inducit ↄtemptū mūdi. q2 ex ↄſideratōe ꝓprie nobilitat̄ ⁊ ex magnitudine celeſtis premij ad q̄d homo factus eſt. omnia tranſitoria velut ſtercora arbitrat̄. Quarto inducit amorez dei quia dū hō ↄſiderat ꝙ de⁹ cū tanti pcij eſtimauit ꝙ ꝓ ipo incarnari et mori voluit. in amore diuino merito inardeſcit. Et hoc q̄ ad ꝓmum. C Dixi ſecundo ꝙ beata Eliſabeth commendat̄ ab e⁹ ꝟtuoſa opatione cū ſequit̄. et panemocioſa nō comedit. Eſt aūt triplex panis ſcz materialis doctrinal̄ ⁊ ſacramētal̄. Et quelibz illoꝝ btā Eliſabeth ocioſa nō cōedit. Et h̄ ex eodē caplo colligit̄ in ꝓ̄bis eplē vbi dr̄. Queſiuit lanā ⁊ linū. ⁊ opata eſt ↄſilio manuū ſuaꝝ. ſcz veſtiendo paupes. ⁊ ꝓuidēdo de eoꝝ indigentijs. Etiā ꝑ linū q̄d ꝑ multas occupatiōes ad candorē deducit̄ pn̄t intelligi opa pn̄ie puta vigilie. orōnes. ⁊ abſtinētie. q̄b⁹ caro mortificat̄ ⁊ mens ad candorē puritat̄ deducit̄. In iſtis oīb⁹ fuit btā Eliſabeth mltum ſollicita ⁊ fort̄. vt idem ſapiēs declarat dī. Manū ſuā miſit ad fortia. i. ꝓdictis opib⁹ fortiter inſiſtebat. Et digiti e⁹. id eſt affectiones ⁊ cogitatiōes apprehenderūt fuſum. ſcilz vt de lana ⁊ lino fila faceret. et veſtes texeret q̄b⁹ paupes corꝑaliter veſtiret. ⁊ etiā mentē ſpūaliter adornaret. Nam btā Eliſabeth de lana agni. i. de exemplis ⁊ vita xpi. de lino interne puritatis ſibi veſtem texuit. de q̄ ibidē dr̄. Fortitudo ⁊ decor indumentū e⁹. Sz h̄ notabiliter aduertēdū eſt. ꝙ q̄nto mulier eſt fortior et ſedet altius tanto filum trahit longius. Sic mēs beate Eliſabeth q̄nto magis a terrenis eleuabatur tanto limpidius diuinā veritatē cōtemplabat̄ ⁊ feruentius amore diuino accendebat̄. Scd̄o panem doctrinalem nō comedit ocioſe ſed potius operoſe. quia veritatē vite quā audiendo didicit vel meditando per boni operis exercitiū ⁊ boni exempli euidentiā euidenter oſtendit. De h̄ congrue poteſt intelligi quod ſcribit̄ ibidē. Sindonē fecit ⁊ vendidit. ⁊ cingulum tradidit chananeo. Per ſindonē que de ſubtilibus filis contexit̄ poteſt intelligi aggregatio bonoꝝ exemploꝝ ⁊ ſacroꝝ verborū vel opeꝝ quib⁹ beata Eliſabeth cōfecit panem. mentē confortantem. quo ſeipſam et alios reficiebat. Predictā autē ſindonē vēdidit. quia per bona opera eternā mercedem mercata eſt. Et cingulū tradidit chananeo. Chananeus interpratur ↄuerſus. et ſignificantur illi q̄ per eius exempla ad bonum ſtatum ſunt cōuerſi. Illis tradidit cingulū continentie. quo mens retrahitur a noxijs cogitationib⁹ carnalis cōcupiſcētie. Et cingulum iuſticie quo affectus ab inordinato amore retrahitur. ⁊ ſic de alijs. Tertio beata Eliſabeth panem ſacramentalem etiā nō comedit ocioſe. ſed virtuoſe et operoſe. quia ad ſacramentū eucharistie non cum tepiditate ⁊ deſidia acceſſit. ſicut proch dolor multi faciunt. ſed ad eius perceptionē ſe cum magno feruore charitatis cum ſumma deuotōne et mentis puritate ſtudioſe preparauit. Et ideo per h̄ triplicē fructuz percepit. qui ſolet dono diuini muneris digne cōmunicantib⁹ euenire. Hoc em̄ ſacramentū accedentē confortat in virtuoſa operatione. mentē ſubleuat in diuina contemplatione. cor accendit in celeſtiū bonoꝝ deſideratione. Et iſta tria figurantur per hoc ꝙ Helyas ī fortitudine panis cinericei quo monitu angeli in deſerto degustato. quadraginta dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ambulauit vſq3 ad montez domini. Tunc em̄ homo in fortitudine cibi illius ambulat. quādo virtute huius ſacramenti in bonis actib⁹ laborare non ceſſat. Tūc autē mens ad montem dei oreb perducit̄. quādo mēs per contemplationez ad celeſtia deſideria virtute huius ſacramenti ſubleuat̄. Et dr̄ ſtetit in oſtio ⁊c̄. Tunc autē ſtat in oſtio ſpelunce quādo per feruidū amoris deſiderium vult liberari a nexib⁹ corporis ⁊ feruenter appetit ꝑuenire ad regnum eterne beatitudinis.

De ſancta Eliſabeth. II
Sermo. XLIX.

Fortitudo et decor indumentū eius. et ridebit in die

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nouiſſimo. Prouerb. vltimo. In his v̄bis
beata Eliſabeth a duobꝰ cōmendatᷣ. Pri/
mo ab vbertate ſue virtuoſe perfectionis
quā habuit in via. ibi. Fortitudo et decor
indumentū eius. Secundo a ſublimitate
vite glorioſe quaꝫ nunc poſſidet in patria.
ibi. et ridebit in die nouiſſimo. ¶ A ¶
¶ Circa ꝑmum eſt ſciendū ꝙ vbertas ſue
virtuoſe perfectionis cōuenienter deſigna
tur per fortitudinē ⁊ decorem indumenti.
quia perfectō virtuoſa qua mens ornatur
conſiſtit in fortitudine amoris et in decore
oīs virtutis. In tali auteꝫ ornatu reful/
get triplex decor. ſcꝫ incipientiū. proficien/
tium. et perfectoruꝫ. Incipientiū conſiſtit
in innocentie recuperatione. Proficientiū
in virtuali augmēto et progreſſione. Sed
perfectorū in perfecta chriſti imitatione.
Primo ergo decor incipientiū conſiſtit in
innocentie recuperatione. Hec auteꝫ recu/
peratur per penitentiā. que ſm̄ Augu. pec/
cata diluit. et angelice felicitatis conſortes
facit. Nec ſolū penitentia recuperat inno/
centiā ſed quādoqꝫ etiā per penitentiā re/
ſurgit homo ad maiorē grām. vt dicit Am
broſius de ſancto Petro. Fidelior factus
eſt Petrus poſtqꝫ fidem ſe perdidiſſe defle
uit. atqꝫ ſic maiorē gratiam reperit qꝫ ami/
ſit. Qualiter autē agenda ſit penitentia do
cet Ambroſius in libro de Joſeph dicēs.
Qui penitentiā agit paratus debet eſſe ad
opprobria perferēda et ad iniurias ſubeun
das. nec cōmoueri ſi quis ei peccati ſui cri
men obijcit. De quo ⁊ Bernardus dicit.
Ad agendā penitentiā nulla auſteritas te
deterreat. quia nō ſunt cōdigne paſſiones
huius tempis ad preteritā culpā que inde
remittitᷣ. nō ad preſentis conſolatōis gra/
tiam que inde immittitᷣ. nō ad futurā glo/
riam que inde promittitᷣ. Et talem penitē/
tiam beata Eliſabeth cōtinuauit. et ſic de/
corem perfecte innocentie conſecuta fuit.
Quod patet per hoc. Nam ꝑfecta innocen
tia vt dicit Origenes tres habet pediſſeqꝫ
Prima eſt fama celebris ⁊ illeſa que naſci/
tur ex deteſtatione peccati. Unde Origeñ.
Ad recuperādā famā leſam nihil adeo effi
cax puto qꝫ illō perfecte horrere per quod
maxime cōtingit famā maculari. Per hoc
eñ fit regreſſio ad bonum. ⁊c̄. Secunda
pediſſequa eſt ſecura et ſuauis conſcientia
que etiaꝫ naſcitur ex dolore peccati. Unde
Origeñ. Quāto magis pars ſenſitiua pro
peccato cōmiſſo in ſe vim doloris excipit.
tanto iocundius in ſe ratio tota dulceſcit.
Sicut ergo ſemꝑ ꝑſumit ſeua perturbata
ꝯſcientia. ſic econtra ſecura mens eſt qua/
ſi iuge conuiuiū. Ex hoc etiā patet ꝙ vbi ē
innocentia ibi neceſſario eſt ſuauis ꝯſcia.
Tertia pediſſequa eſt pudica v̄ecūdia. Unꝰ
Origeñ. Impudice verecūdie tanqꝫ peſſi
me prolis peſtilētie mater eſt conſuetudo
peccandi. Quod eñ frequēter male cōmit
titur eo creditᷣ cōmitti decentius q̄ frequē/
tius. Sed ſancte innocētie ſe ſociat nobi/
lis verecundia. in qua ꝑ totam innocentis
faciem fit rubra ꝑfuſio de peccato alieno.
Et hāc pediſſequā gignit in nobis pudor
cōfeſſionis. Propter iſtum ergo decorem
innocētie beata Eliſabeth ⁊ quelibet mēs
deuota fit amabilis diuine maieſtati iuxta
illud ps. Et concupiſcet rex decorem tuū.
Secūdo beata Eliſabeth fuit induta de/
core proficientiū qui cōſiſtit etiā in tribus
vicꝫ in forti tēptationū luctatione. In con
tinuo ꝓficiendi deſiderio ſine interruptio
ne. Et in feruido bonorū operū exercitati/
one. De ꝑmo ſciendū ꝙ ipſi ꝓficientes pre
cipue ſuſtinent triplices temptatiōes. Pri/
mo vagarum cogitationū. quibus ipſis ad
uerſarius peccata preterita ad memoriam
reducit. Secūdo titillationeꝫ inordinati
amoris. quia hoſtis antiquus per nihil ali
ud plus impedit progreſſum virtutis qꝫ ꝑ
immiſſionē inordinati amoris. Tertio pa/
tiuntᷣ diffidentiā virtuoſe continuationis.
quia timent ꝙ in rigore incepto perſeuera
re nō poſſint. Et his tribus temptatōnibꝰ
beata Eliſabeth vigoroſe reſtitit. quia ipā
ꝑſentiā domini iugiter cōcupiuit. et mens
eius diuino amore perfecte ſuccenſa fuit.
iugēqꝫ ꝑſeuerantiā in bono virtutis tenuit
Ipſa figuratur per Judith de qua legitur
ꝙ triplici ornatu vſa fuit contra Holofer/
nem. Ipſa nāqꝫ diſcriminauit crinē capitꝭ
ſui ⁊ poſuit mitraꝫ ſuper caput ſuū et acce/
pit ſandalia in pedibus. ⁊ annulos in digi
tis ſuis. Judith. x. Per mitrā intelligitur
animi ſtabilitas qua vage cogitationes ꝓ/
hibentur ſicut pueri per mitrā cōſtringun
tur. Per ſandalia in pedibꝰ ſignificatᷣ ſince
rus affectus diuini amoris. qui prohibet
amorem adulterinū. Per annulū qui por/
tatur in ſignum conſtantie ad ſponſam de/

ſignat̄ fiducia ⁊ ment̄ robur in bono con/
cepto ꝑſeuerādi. ⁊c̄. Secūdo deſideriū ꝓfi
ciendi in h̄ attendit̄ ꝙ homo feruido cona
tu ſemꝑ ad meliora nitit̄. nihil reputās ea q̄
iam habet reſpectu ꝑorum. exemplo apl'i
q̄ dicit. Que retro ſunt obliuiſcēs. ad ante/
riora me extendēs ⁊c̄. Quia dicit Caſſiodo
rus. Ibi bonꝰ incidit in deficiēdi ꝑiculum
vbi ꝓficiendi deponit appetitū. Ideo Au/
guſtinꝰ. Sūma ꝑfectio xp̄iane religionis
eſt vt q̄ntumcūꝗ homo in hac vita ꝓficiat
ſemꝑ ſibi putet ſupeſſe q̄d querit. Hoc aūt
feruidū deſiderium habuit bt̄a Eliſabeth
Quod iterū figurat̄ ꝑ Judith de qua vbi ſup̄
legit̄ ꝙ habuit ſandalia in pedibꝰ. Sanda
lia ſunt inferius clauſa ne pes terrā contin
gat. ⁊ ſupius aperta. ⁊ ſignificāt affectū ꝓfi
cientis. q̄ debet eſſe inferius clauſus ne at/
tendat ad ea q̄ bene geſſit. Sed apertꝰ ſu/
perius q̄ntū ad ꝓficiendi deſideriū. De ta/
li ꝓceſſu virtuali dr̄ Canticoꝝ. vij. Q̄ꝫ pul/
cri ſunt greſſus tui in calciamentis tuis fi/
lia p̄ncipiſ. Filia p̄ncipis eſt anima diuina
ymagine inſignita. cuiꝰ greſſus in ꝓgreſſu
virtutis ſunt pulcri ⁊ diuinis oculis grati
Sed dicunt̄ fieri in calciament̄. i. affectibꝰ
virtutū decore ornatis. Tertio attenditur
deſideriū ꝓficiendi in exercitio virtuoſoꝝ
opeꝝ. Hoc aūt exercitiū nō eſt vniforme. ſꝫ
variat̄ ſm̄ varios ſtatus ⁊ ꝯditiōes hoīm.
⁊ ſm̄ varietatem donoꝝ que q̄s a deo rece
pit. Nam ille q̄ accepit a deo q̄nꝗ talenta.
id eſt. q̄nꝗ dona gratuita tenet̄ ſe exercita/
re in oībꝰ. Et de ipſis donis ⁊ eoꝝ lucris
tenet̄ deo reddere rōnem. Ad quod nō te/
netur ille q̄ ſolū duo talenta acceperat. ⁊c̄.
vt patet Mat. xxv. Beata ergo Eliſabeth
ſm̄ omnē ſuā virtutē oī tempe in bonis
actibꝰ ſe exercitauit. Tertio bt̄a Eliſabeth
fuit induta decore ꝑfectorū. Qui conſiſtit ī
ꝑfecta xp̄i imitatione p̄mo. Sicut eñ xp̄s
ꝑ perfectā paupertatē oībꝰ renunciauit.
Sic tales imitātes xp̄m in h̄ ſunt in ſtatu
ꝑfectoꝝ. Dicit nāꝗ ſaluator Luc. xiiij. Ni
ſi q̄s renūciauerit oībꝰ q̄ poſſidet non pt̄
meus eſſe diſcipulus. In h̄ exemplo beata
Eliſabeth xp̄m ſecuta eſt. q2 ꝓpt̄ xp̄m oī/
bus diuitijs ⁊ honoribꝰ renūciauit. Scdō
ꝯſiſtit in ſuīpſiꝰ ꝑfecta derelictiōe. Nō eñ
ꝑfectꝰ etiā dꝫ ſeipm̄ derelīq̄re. ſ. q̄ꝫtū ad ꝓpri
am ꝯplacentiā ⁊ amorē natalē quē hꝫ ad ſe
ipm̄. ita ꝙ hō nec ſeipm̄ diligat nec etiaꝫ in

illis actibꝰ v̄tuoſis q̄s deꝰ in ipo opat̄ aliq̄ꝫ
cōplacentiā habeat ꝓpter ſe. ſꝫ ꝓpter honorē
dei. In h̄ actu etiā bt̄a Eliſabeth ſecuta fu
it. q2 pure oēs actiōes ſuas in dei hono
rē ordinauit. Tertio ꝯſiſtit in mēt̄ ad deū
ꝑfecta ſubleuatōe. Sic eñ mens xp̄i fuit ī
ꝑfecta vnione ad deū iugiter ſublimata. ſic
tales debēt hr̄e ꝯtinuū deſideriū ad deum
q̄ntū ſinit eos hūana fragilitas. Debēt eñ
ſapere ea que ſurſū ſunt. ⁊ nō ea q̄ ſunt ſuper
terram. Et ꝑ h̄ recte nō ſibi viuunt ſed deo
De h̄ decore dr̄ Job. xxvj. Spūs dn̄i orna
uit celos. Nam ſic celi ꝯtinue manēt circa
terrā. ⁊ tñ terrā nūꝗ tangūt nec ꝯtingunt.
ſic iſte mētes licet v̄ſent̄ circa carnē q̄ntū ad
inhabitationē ⁊ nature ſuſtentatōeꝫ. carnē
tñ ⁊ terrena nō ꝯtingūt ꝑ ꝯſenſum ⁊ delec/
tationē. Et h̄ fit ꝓpter coꝝ mentalē abſtra/
ctionē. Sic eñ abſtrahunt̄ et ſublimāt̄ vt
iam nō in terra ſed in celo ꝯuerſari videāt̄.
Hanc ſublimationē etiā habuit bt̄a Eliſa
beth. ita ꝙ dicere poſſit cū apl'o. Nr̄a ꝯuer
ſatio in celis eſt. Et ſic ptꝫ vbertas ſue ꝑfe/
ctionis quā habuit in via. Scdō deſcribi
tur q̄ntū ad ſublimitatē gl'e retributionis
quā nūc poſſidet in patria. cū ſubdit̄. et ri/
debit in die nouiſſimo. ſ. qñ deꝰ ꝑfectā retri
butionē dabit vnicuiꝗ ſm̄ opa ſua bōa vl'
mala. ibi cum elect̄ dei retributōꝫ accipiet
Et tale acq̄ſiuit ſibi bt̄a Eliſabeth ꝑ forti/
tudinem pacientie. ꝑ opa miſc'die ⁊ iuſticie.
Ipa eñ diuia p̄cepta fideliter obſeruabat
⁊ ſeipaꝫ in opibꝰ miſc'die iugiter exercebat.
ita ꝙ de ea legit̄ hodie in epl'a. Accinxit for
titudine lumbos ſuos. ⁊ roborauit brachi
um ſuū. ſ. ſeipam in opibꝰ pacientie. miſeri/
cordie ⁊ iuſticie viriliter ⁊ fortiter exercen/
do. Et ideo merito gaudebit ⁊ ridebit ī die
nouiſſimo. ⁊c̄. ſ. qñ dicet ſaluator. Venite be
nedicti. ⁊c̄.

De ſancta Katherina Sermo. L.

H (b) **Ec eſt uirgo ſapi**
ens quā dn̄s vigilantem inuenit
Hec ſunt v̄ba eccl'e q̄ legūt̄ d' vna
v̄gine in matutiali officio. Et bn̄ ꝯueniūt
beate Katherine atꝗ in eius laudibꝰ aſſu/
munt̄. In ipis nāꝗ a triplici ꝓrogatiua cō
mendat̄. ſcꝫ a carnis incorruptōe. anie illu/
ſtratōe. ⁊ opeꝝ circūſpectōne. Primum ibi,